

Kommentarer till bedömningsmatriserna

Nedan beskrivs och förklaras matrisernas delaspekter och helhetsbedömning samt hur bedömningen leder fram till ett delprovsbetyg. I kommentarerna behandlas svenska 1 och svenska som andraspråk 1 parallellt.

Innehåll och kritisk läsning

Denna aspekt fokuserar på hur de språkliga aktiviteter som anges i instruktionen utförs samt hur källhanteringen fungerar.

Aktiviteter och innehållslig komplexitet

I skrivuppgiftens instruktion anges tre språkliga aktiviteter som lösningen ska innehålla. Matrisen anger ingen progression i fråga om varje enskild efterfrågad aktivitet. På nivå C gäller i stället att innehållet som helhet ska vara fylligt och relevant/fungerande, medan det på nivå A ska vara nyanserat eller innehålla nya, relevanta perspektiv på ämnet eller de refererade texterna. Nya, relevanta perspektiv kan vara perspektiv som i förhållande till åldersgrupp eller kurs kan klassas som självständiga eller originella. I argumenterande text kan nyansrikedom eller nya, relevanta perspektiv på den tes som drivs göra att argumentationen blir effektiv.

Källanvändning

Den angivna källan måste användas i lösningen. Det ska framgå vad som är elevens synpunkter och vad som hämtas från källan. Enligt matrisen ökar inte kraven på hur utförligt eller djupgående källan används. Det innebär att en relativt begränsad användning av källan kan accepteras även för högre betyg. Däremot ökar kraven på att återge källan på ett rättvisande sätt och på referatets eller citatets relevans i texten som helhet på nivå C.

Källhänvisning

En hänvisning som gör det möjligt för läsaren att hitta källan ska finnas men hänvisningen måste inte vara fullständig. Med dagens teknik är det ofta möjligt att hitta artiklar även med bara namn på till exempel artikel och författare eller författare och tidning. Att endast ange ett författarnamn i samband med ett citat eller endast en artikelrubrik kan dock inte anses tillräckligt. Även om källan möjligen skulle gå att spåra är detta inte förenligt med grundläggande regler för citat- och referatteknik. Är källan skönlitterär kan den spåras om verkets titel anges, men att ange enbart författarnamnet leder till alltför stor otydlighet. Detta gäller även i kombination med ett citat.

Källhänvisningar som placeras utanför texten kan accepteras på nivå E. Däremot är sådana hänvisningar knappast anpassade till de givna skrivsituationerna, varför de inte accepteras på högre nivåer. På nivå C krävs att källhänvisningen är infogad i texten. Om en godtagbar hänvisning vävs in i texten och kompletteras med en fullständig hänvisning i en not eller liknande ska dock tillägget efter texten inte påverka bedömningen negativt.

Disposition och sammanhang

Aspekten berör i vad mån disposition och textbindning ger stöd åt läsningen och hjälper läsaren att följa tankegången i texten.

Textbindning

En fungerande textbindning är av stor betydelse för läsarens förståelse av texten. En elev i kurs 1 behöver kunna utnyttja olika medel för att binda ihop textens delar, såväl inom som mellan styckena.

De vanligaste typerna av textbindning är referensbindning, tematisk bindning samt konnektivbindning med hjälp av sammanhangssignaler.

- Referensbindning. Den enklaste formen av referensbindning är att variera substantiv och pronomen ("människor – de – en del människor – de flesta"). Det handlar om att skapa sammanhang genom att använda sig av ord som hör till samma ämnesområde. Ett exempel är den här ledfamiljen, hämtad från en elevlösning, med ett flertal ord nära förknippade med kränkningar: "skällsord – göra narr av – hat – provokativa kommentarer".
- Tematisk bindning. Den tematiska bindningen enligt tema–rema-principen innebär att informationen presenteras i en överskådlig ordning och går från det kända och gamla till det okända och nya. Det redan kända (tema) kommer först i meningen och den nya informationen (rema) kommer sedan. Genom att låta remat i en mening utgöra temat i nästa kan en skicklig skribent skapa en väl sammanhängande textväv.
- Konnektivbindning. Med konnektiver eller sammanhangssignaler uttrycks till exempel motsättningar (*men, däremot*), tillägg (*och, dessutom*), emfas (*i själva verket*) och en mängd andra relationer mellan satser, meningar och stycken – kronologi, orsak–verkan och så vidare. Här kan det vara fruktbart att se i vilken mån sammanhangssignalerna varierar. Används till exempel mest enkla konjunktioner och subjunktioner såsom *och, men, eftersom* och *därför att* kan detta sägas motsvara nivå E. Ett kriterium som kan motsvara nivå C respektive nivå C–A är att inte bara de vanligaste sammanhangssignalerna förekommer, utan att även mer avancerade ord såsom *dessutom, däremot, på grund av* och *följaktligen* används på ett välavvägt och funktionellt sätt. Observera att sammanhangssignaler också kan utgöras av länkande fraser som *En skillnad är* eller *Detta ledde till* (där verbfrasen uttrycker en följd eller en slutsats) i stället för *Därför blev det*. Sammanfattande och framåtpekande sammanhangssignaler är ofta extra viktiga för förståelsen.

Disposition

Textens disposition ska ge stöd åt läsningen, och läsaren ska kunna följa hur eleven har tänkt kring textens innehåll. En text där dispositionen har vissa brister kan ändå vara begriplig och sammanhängande och därmed motsvara nivå E för båda svensk kurserna, förutsatt att den hålls ihop av till exempel referenser till temat eller till en viss tanke i texten. På nivå C i svenska 1 och nivå C–A i svenska som andraspråk 1 krävs att texten är tydligt disponerad. Det betyder i princip att texten har en synlig röd tråd samt att innehållet är strukturerat i en rimlig ordning. Utöver detta ska strukturen synliggöras för läsaren. Detta kan uppnås på flera sätt, vilket framgår av matrisen.

Utformningen av inledning och avslutning har betydelse för dispositionen. Om det märks att inledningen har utformats med tanke på ämnet och läsaren samt att avslutningen har utformats för att knyta ihop texten eller betona något, räknas inledning och avslutning som fungerande, vilket motsvarar nivå C för svenska 1 och nivå C–A för svenska som andraspråk 1. Observera att varken en inledning eller en avslutning behöver vara grafiskt markerad i texten för att anses fungerande. En effektiv inramning av texten krävs först på nivå A, dock endast i kursen svenska 1, och uppnås exempelvis om inledningen är intresseväckande och ger

läsaren god förståelse för vad texten kommer att behandla och om avslutningen utgör en anslående sammanfattning eller avslutande kommentar.

En rimlig styckeindelning kan också vara ett tecken på en medveten disposition. Att styckeindelningen är rimlig innebär att den innehållsligt är tematiskt motiverad. Grafiskt ska styckeindelningen markeras med indrag eller blankrad. På nivå C i svenska 1 respektive C–A i svenska som andraspråk 1 kan styckemarkering genom enbart radbyten, så kallade radstycken, accepteras trots att detta inte är korrekt. Detta gäller endast om markeringsprincipen är konsekvent genomförd. Att styckemarkeringen är konsekvent innebär att en enda sorts markering förekommer i texten, alternativt att en genomtänkt kombination av storstycken och småstycken används, förutsatt att dessa är korrekt markerade. Denna modell är väl etablerad och därmed fullt acceptabel men passar egentligen inte den typ av texter som provet omfattar. I kursen svenska 1 krävs på nivå A att styckena är korrekt markerade. I en kort text är det alltså mest lämpligt att endast använda en sorts styckemarkering, men förekommer en genomtänkt variation mellan storstycken och småstycken i texten kan detta inte betraktas som fel. Observera att en text kan ha en tydlig disposition även om den saknar markerad styckeindelning.

På nivå A för kursen svenska 1 ska det dessutom råda ”god balans mellan olika delar”, vilket främst innebär att de teman som behandlas utvecklas proportionerligt och att inledning och avslutning har passande omfattning. Exakt balans mellan de aktiviteter som utförs enligt instruktionen är dock inte ett krav.

Ordantal

Eleven uppmanas att skriva 300–700 ord. Det angivna ordantalet är en rekommendation snarare än ett absolut krav. En text som är något kortare än 300 ord kan anses godtagbar om innehållet motsvarar instruktionen, men detta torde sällan vara fallet om ordantalet understiger 250 ord. På motsvarande sätt kan en text som är något längre än 700 ord anses anpassad till kommunikationssituationen, men texter som är avsevärt längre, till exempel runt 900 ord, måste bedömas utifrån relevans och substans i innehållet.

Språk och stil

Under denna aspekt analyseras hur väl språket i texten fungerar i den givna kommunikationssituationen. Här behandlas anpassning till skriftspråksnormerna, variation, formuleringsförmåga och stilistisk anpassning till syfte och mottagare. Det är viktigt att bedömare inte bara ”letar fel” när språk och stil analyseras utan också uppmärksammar de språkliga färdigheter och kommunikativa kvaliteter som texten uppvisar. Inte minst bedömningen av andraspråkstexter innebär stora utmaningar och svåra ställningstaganden vad gäller de språkliga aspekterna. Här skiljer sig också matriserna för svenska 1 och svenska som andraspråk 1 åt eftersom betygsriterierna för de båda ämnena är olika.

En text kan vara i det närmaste korrekt men ligga på en väldigt enkel nivå, i både kognitiv och språklig mening. Då räcker resultatet inte för att lösa uppgiften i delprov C. Skrivuppgifterna är av sådan karaktär att de kräver att eleven rör sig mellan olika textaktiviteter, till exempel presentera, beskriva, förklara och argumentera. Dessutom ska eleven kunna skilja på egna och andras tankar med hjälp av referat- och citatteknik. Det kräver ett språk som är komplext och ställer därför krav på en djup och bred språkbehärskning.

Nedan beskrivs först några återkommande grammatiska termer och därefter följer kommentarer kopplade till matrisernas formuleringar. I de fall kurs anges inom parentes gäller kommentaren endast den kursen. Anges inte kurs gäller kommentaren båda svenskkurserna.

- **Fundament.** Fundamenten är de ord som står före det finita verbet i huvudsatsen. Om dessa utgör olika satsled (subjekt, adverbial och objekt), och om fundamenten dessutom är av varierande längd, blir känslan vid läsningen att texten har flyt och rytm. Ett exempel är följande utdrag från en elevlösning i svenska 1 där fundamenten strukits under. Dessa utgörs av kort adverbialfras, kort subjekt, adverbialfras, adverbiell bisats, subjektfras och kort subjekt.

I artikeln nämns det att vi 90-talister siktar mot en enklare livsstil här hemma. Jag är dock tveksam till att detta är sant. Bland dagens ungdom är de flesta väldigt beresta. När man rest mycket som ung och sett stora delar av världen, tror jag att det för många ger mersmak – det lilla livet här hemma räcker inte till, det finns möjligheter även utanför våra gränser.

- **Nominalfras och nominalisering.** En nominalfras består av ett substantiv eller pronomen (frasens huvudord) samt eventuella framför- och/eller efterställda bestämningar ("frågor många ungdomar ställer sig", "ditt fokus till allmänhetens bästa", "en man som söker jobb som chaufför men blir avvisad av en tjänare"). Om sådana bestämningar finns talar man om en utbyggd nominalfras. Nominaliseringar innebär att ett skeende uttrycks med ett substantiv i stället för ett verb. Användning av nominaliseringar och utbyggda nominalfraser förtätar språket, till exempel *p.g.a. övervikt* i stället för *eftersom de väger för mycket*. Nominaliseringar blir dessutom ofta sammansättningar i svenskan, till exempel *teknikutvecklingen* i stället för *när tekniken utvecklades*.
- **Adverbial.** Genom adverbialen får man bland annat reda på de omständigheter som föreligger. Texter med kronologisk uppbyggnad innehåller ofta tidsadverbial (*först, sedan, när*) och rumsadverbial (*där, här*). Även adverbial som förklarar orsaker (*därför*), anger villkor (*om [...] så*) eller visar på motsats (*däremot*) är vanligt förekommande. Satsadverbial ger nyans åt framställningen (*till stor del, dock, kanske*). Förutom att bidra till textbindningen ger en varierad adverbialanvändning texten högre precision och större nyansrikedom.

Skriftspråksnormer

En lösning på nivå E ska i huvudsak följa skriftspråkets normer för språkriktighet. I matriserna exemplifieras begreppet med normer i fråga om meningsbyggnad, stavning och skiljetecken.

Meningarna ska vara sammanhängande och markerade med stor bokstav och punkt. Normalt innehåller varje mening en huvudsats, ofta utvecklad med en eller flera bisatser och ibland kombinerad med ännu en huvudsats. I tidningsprosa och nättext är det numera ganska vanligt att också fristående bisatser får utgöra en mening, och därför accepteras inslag av sådana meningar i elevlösningarna.

Stavning ses i sammanhanget som en överordnad kategori för såväl stavning som val av stor eller liten bokstav samt sär- och sammanskrivning. I de fall SAOL anger varianter, såsom *i dag* och *idag*, accepteras båda.

Användning av skiljetecken är ett ganska komplicerat område. Ett vanligt problem är så kallade satsradningar, det vill säga att huvudsatser radas efter varandra utan punkt och stor bokstav eller sammanbindande konjunktion. Satsradning utan kommatecken mellan huvudsatserna är ett fel som avsevärt stör läsningen.

Att markera ny huvudsats med endast komma är mindre störande men sällan passande i de texter som skrivs i provet. Enstaka sådana satsradningar kan dock ingå även i välformulerade texter. Fullständig anpassning till skrivreglerna krävs inte för nivå E, men skriftspråksnormerna ska följas i stora delar av texten. Även på nivå A kan enstaka, lindriga avvikelser från skriftspråksnormen få förekomma.

Kommunikation (svenska som andraspråk 1)

I svenska som andraspråk 1 ligger fokus på elevens kommunikativa förmåga, det vill säga i vilken grad texten uppnår syftet och är anpassad till situationen. Att den kommunikativa förmågan fokuseras i bedömningen av språket innebär att bedömaren i första hand ska fråga sig hur väl texten för fram elevens tankar och kommunicerar med läsaren och i andra hand ska fråga sig hur korrekt språket är.

På nivå E måste eleven kunna föra fram egna och andras tankar i en sammanhängande och begriplig text. En viss språklig komplexitet krävs för att kunna utföra de efterfrågade aktiviteterna, exempelvis vad gäller meningsbyggnad. Det kommunikativa kravet är att läsaren ska kunna förstå innehållet utan alltför stor ansträngning, även om språket på vissa ställen kan vara oklart. Här finns alltså ett utrymme för brister i ordbehärskning och grammatisk säkerhet, även sådana som kan störa kommunikationen – förutsatt att innehållet i huvudsak är tydligt.

En andraspråkstext som innehåller en komplex och varierad meningsbyggnad utan att begripligheten i hög grad försämras bör premieras även om inte varje konstruktion är korrekt. Svenskans ordföljd innebär stora svårigheter för andraspråksinlärare, och ordföljdsfel kan hänga kvar även hos den som kommit mycket långt i sin språkutveckling. Därför är det särskilt viktigt att se både när konstruktioner är korrekta och när de är felaktiga, till exempel spetsställning av adverbial i huvudsats (korrekt som i "När jag var barn då hade jag" och felaktigt som i "Efter det man kan"). Enstaka ordföljdsmissar bör inte påverka bedömningen.

Genom att analysera nominalfraserna får man syn på i vilken grad texten visar om eleven behärskar genus, numerus, bestämdhet och kongruens. I nominalfrasen "den här optimistiska idén" framgår förmågan att klara såväl genus och bestämdhet som kongruens. Bestämdheten är också viktig i konstruktionen av referensbindningar (se Textbindning). Enstaka genusfel ("en problem"), kongruensfel ("det ska vara rättvis") eller problem med bestämdhet ("ett bra livet") förstör däremot inte förståelsen av texten och ska inte påverka bedömningen om de inte förekommer i alltför riklig mängd.

I andraspråkstexter kan felaktig verbanvändning av ovanliga verb förekomma relativt ofta, till exempel "jag tycker det är helt fel att avgöra om folk ifrån deras utseende" ("avgöra" i stället för *bedöma* eller *döma*) eller "den första saken som representeras ifrån personen vi möter är utseenden" ("representeras" i stället för *syns* eller *framgår*). Huruvida ett sådant fel påverkar textens begriplighet eller inte avgörs från fall till fall.

Ett annat språkdrag värt att uppmärksamma i andraspråkstexter är användning av partikelverb, det vill säga verb som följs av betonad preposition (eller adverb) och som därigenom får en modifierad eller helt annan betydelse. I början av andraspråksutvecklingen förekommer mest de vanligaste konkreta partikelverben (*komma in*, *gå ut*), men så småningom framträder även partikelverb som används i abstrakt betydelse (*ta upp*, *lägga till*). Partikelverb är vanliga i språkbruket och tyder på förtrogenhet med idiomatiska uttrycksätt.

Tydligt språk (svenska som andraspråk 1)

På nivå C i svenska som andraspråk 1 krävs en fylligare text än på nivå E, vilket för språkets del innebär högre krav på komplexitet, till exempel i fråga om meningsbyggnad och nominalfraser. Språket ska vara så tydligt att innehållet framgår. Det innebär att brister kan finnas beträffande ordval och grammatik men att dessa inte får äventyra läsarens förståelse. Kommunikationen kan fungera väl trots en del fel vad gäller till exempel prepositioner, kongruens, bestämdhet, ordföljd och verbformer.

Variation och välformulerat språk

För nivå C i svenska 1 och nivå A i svenska som andraspråk 1 krävs att språket är varierat. För nivå C i svenska 1 ska språket också vara delvis välformulerat. Variation i texten kan yttra sig på flera sätt. Exempelvis lyfts en text av en rik och varierad meningbyggnad. Här kan det vara givande att iaktta dels fördelningen mellan huvudsatser och bisatser, dels vilken typ av bisatser som förekommer. I en skickligt utformad text varieras korta meningar med mer komplexa konstruktioner som innehåller underordningar. Variation kan även synas i ordval, till exempel vilka verbfraser, adverb och substantiv som används och om det förekommer sammansättningar av substantiv. Sådana bidrar till språkets informationstäthet och är därför tecken på ett avancerat språk, till exempel "ungdomsarbetslöshet", "universitetsplatser" och "framtidsmöjligheter". När det gäller verbfraser är det givande att undersöka om enbart allmänna verb som *vara*, *ha*, *få* och *finnas* används i texten eller om det förekommer mer precisa verb. Jämför till exempel *kunna ha något hopp om framtiden* och *kunna hysa något hopp om framtiden*. Den senare formuleringen är ett tecken på välformulerat språk. Variation av fundament och nominalfraser är också kännetecknande för ett mer avancerat språk. På nivå A krävs högre grad av goda formuleringar än på nivå C, men enstaka, mindre lyckade formuleringar kan förekomma.

Lättillgängligt språk (svenska som andraspråk 1)

På den högsta nivån i svenska som andraspråk 1 ska språket vara lättillgängligt för läsaren. Det innebär inte att språket måste vara hundra procentigt korrekt. Smärre fel kan accepteras, exempelvis vad gäller genus, kongruens eller ordföljd. Sådana fel kan förekomma långt fram i språkutvecklingen. Om de inte är för många behöver de inte störa läsningen nämnvärt.

Stilistisk situationsanpassning

För högre nivå än E ställs i bägge kurserna krav på stilistisk anpassning till kommunikationssituationen, även om det finns skillnader. De olika kraven beror på ämnesplanernas formuleringar men bör inte övertolkas. För nivå C i svenska 1 krävs att stilen är anpassad till syftet. Det kan exempelvis ske genom en variation mellan sakliga och värderande uttryck i en utredande text eller genom tydliga åsiktsuttryck i en argumenterande text. Stilen på nivå A i svenska 1 ska vara väl anpassad till syftet genom till exempel uttrycksfulla formuleringar eller slagkraftiga uttryck. På nivå C i svenska som andraspråk 1 ställs krav på att lösningen delvis anpassats till texttypen. Ordet "delvis", som hämtats från betygskriterierna, innebär att anpassningen inte behöver vara fullständig, men tecken på stilistisk medvetenhet ska finnas. Stilen på nivå A i svenska som andraspråk 1 ska vara delvis anpassad till texttyp och mottagare. Progressionen från nivå C innebär alltså att den stilistiska anpassningen ska kunna hänföras till både texttyp och mottagare. Åsiktsuttryck och värderande uttryck kan ses som en stilistisk anpassning till texttypen i en argumenterande text, medan varierade meningstyper och läsartilltal klassas som anpassning till mottagaren, eftersom de drar in läsaren i texten.

Matriserna ger exempel på stildrag som kan, men inte behöver, vara aktuella för en viss nivå. Observera att samtliga stildrag som nämns inte behöver vara uppfyllda för att en nivå ska vara uppnådd, och att även andra stildrag än de som nämns i matriserna kan räknas in i bedömningen. I tabellen nedan finns några exempel på stildrag som kopplas till olika skrivsituationer och texttyper.

Tabell 2. Stildrag

Stildrag	Stildragets effekt	Exempel
Läsartilltal	Läsaren dras in i texten.	"Vi ungdomar ..." "Du och jag, vi ska ta ansvar ..."
Varierade meningstyper	Läsaren dras in i texten.	Tre varianter: Påstående: "Det finns ..." Fråga: "Vad ...?" Uppmaning: "Börja ifrågasätta ..."
Retorisk fråga	Läsaren dras in i texten.	"Skulle jag ha gett upp?"
Tydligt och sakligt språk	Skapar förtroende och ger möjlighet till nyansering.	"Den tredje aspekten som jag tycker är viktig är att göra saker som inte du tjänar något på. Med det menar jag att du kan ta del i ett projekt för att rädda lodjur eller liknande. Detta visar att du inte är självisk utan kan sätta ditt ego i andrahand och rikta ditt fokus till allmänhetens bästa."
Varierade uttryckssätt	Skapar förtroende och ger möjlighet till nyansering.	"ett gott liv och en ljus framtid – möjligheter – ungdomars framtidsmöjligheter – ett bra liv och arbete"
Formellt språk	Neutral stil som kan stärka förtroendet för skribenten.	Skriftspråkliga ordformer som "de", "dem", "vår" och "er".
Åsiktsuttryck	Viktiga uttryckssätt särskilt i argumenterande text.	"Jag är av den uppfattningen att" "men enligt mig borde X förbjudas"
Värderingar	Skapar engagemang och emfas.	"Den finaste principen är ..." "Denna farliga metod ..."
Retoriska stilmedel	Språket blir rytmiskt och målande och läsaren dras in i texten.	Anafor: "Den dag då ... den dag då" Hopning: "en miljö där alla är omöjligt perfekta, otänkbart vackra och nära på identiska" Liknelse: "ren som en nytvättad baby"
Uttrycksfulla formuleringar	Kommunikationen blir precis och levande.	"möjligheter även utanför våra gränser" "motivationen och drivkraften till att lyckas"
Illustrativa förklaringar	Kommunikationen blir precis och levande.	"att du inte är självisk utan kan sätta ditt ego i andrahand"

Helhetsbedömning och delprovsbetyg

I det här avsnittet beskrivs hur aspektbedömningen leder till ett delprovsbetyg, samt helhetsbedömningens funktion.

Summering av aspektbedömningarna

Delprovsbetyget sätts genom en summering av aspektbedömningarna. Om någon aspekt inte uppnår nivå E blir delprovsbetyget F. Delprovsbetygen E, C och A ges om samtliga aspekter uppfyller kraven för respektive nivå. Om nivån för endast en av aspekterna är högre än nivån på de övriga två aspekterna ligger delprovsbetyget kvar på den lägre nivån. Till exempel ger aspektbedömningen E, E, C delprovsbetyget E.

Lösningar som når nivåerna för E i samtliga aspekter och dessutom nivåerna för lägst C i två av aspekterna (till exempel C, E, C) får mellanbetyget D. Lösningar som når nivåerna för C i samtliga aspekter och dessutom nivåerna för A i två av aspekterna får mellanbetyget B. I vissa fall kan en lösning uppvisa en spretig profil vad gäller aspekterna; den kan ha ett mycket läsvärt innehåll (A) och god disposition (A respektive C–A om det är en andraspråkstext) men ha ett språk som är så svåräst att det inte når högre än E. I dessa fall får helhetsbedömningen falla avgörandet. Exempelvis kan en sådan lösning som helhet bedömas ligga på en nivå mellan formuleringarna på nivå E och C. Lösningen ges då delprovsbetyget D.

I svenska som andraspråk finns ingen progression mellan C och A för aspekten Disposition och sammanhang. Detta innebär att bedömningen av den aspekten inte ger någon vägledning när bedömaren ska skilja ut delprovsbetygen C, B eller A. I sådana fall avgörs delprovsbetyget av de övriga två aspekterna, så aspektbedömningen A, C–A, A ger delprovsbetyget A. Ibland kan sammanvägningen inte göras på ett enkelt sätt, till exempel om en lösning innehållsligt når nivå A medan språket motsvarar nivå C. I dessa fall får helhetsbedömningen falla avgörandet (se nedan). Om formuleringen på nivå A beskriver lösningen som helhet bättre än formuleringen på nivå C, ges lösningen delprovsbetyget B. I annat fall stannar delprovsbetyget på C.

Helhetsbedömning

I helhetsbedömningen bedöms hur väl lösningen fungerar i kommunikationssituationen, det vill säga hur väl lösningen som helhet är anpassad till syfte, texttyp och mottagare och hur väl den därmed fungerar i den angivna situationen. Helhetsbedömningen är inte en egen aspekt utan ska ses som en sammanfattning som väger in det som beskrivs i de tre aspekterna.

Helhetsbedömningen kan sägas ha en kontrollfunktion: Om bedömaren anser att resultatet av summeringen inte stämmer med helhetsbedömningen bör aspektbedömningen omprövas. Bedömaren frågar sig då om någon aspekt bedömts för strängt eller för mildt, till exempel därför att en enstaka brist eller förtjänst tillmätts för stor vikt.